

TEZY ORZECZEŃ W SPRAWACH ROLNYCH

Wybrane tezy orzeczeń w sprawach rolnych

1. Stosunki własnościowe w rolnictwie i kształtowanie ustroju rolnego

W obecnym stanie prawnym nie ma podstaw prawnych do wzruszenia ostatecznej decyzji – aktu własności ziemi.

Wyrok WSA w Warszawie z 4 stycznia 2012 r., IV SA/Wa 1467/11,
Lex, nr 1109229

Sama okoliczność, iż majątek ziemski służył utrzymaniu zespołu pałacowo-parkowego choćby w części, nie przesądza o istnieniu związku funkcjonalnego pomiędzy tym zespołem, a pozostałą częścią majątku ziemskiego.

Wyrok WSA w Warszawie z 9 stycznia 2012 r., IV SA/Wa 1824/11,
Lex, nr 1109234

W sytuacji, gdy zespół pałacowo-parkowy mógł funkcjonować niezależnie od majątku ziemskiego, pałac z parkiem nie mogły zostać potraktowane jako obiekty przeznaczone do produkcji rolnej.

Wyrok WSA w Warszawie z 12 stycznia 2012 r., IV SA/Wa 1783/11,
Lex, nr 1114272

1. Nie ma uzasadnionych podstaw do wniosku, że w następstwie uchylenia art. 16 ustawy z 1958 r. o sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych zmianie uległ stan prawny i kompetencje do orzekania o przejęciu nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa przeszły na sądy powszechne. Po uchyleniu tego przepisu w związku z wyczerpaniem się przewidzianej w nim formuły porządkowania spraw związanych z przeprowadzeniem reformy rolnej, nie jest możliwe uzyskanie decyzji administracyjnej o przejęciu na własność Skarbu Państwa nieruchomości rolnej w trybie tej ustawy.

2. O dziedziczeniu gospodarstwa rolnego może rozstrzygnąć wyłącznie sąd spadku w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, ewentualnie w postanowieniu uzupełniającym to orzeczenie; kompetencji takiej nie ma sąd rozpoznający powództwo na podstawie art. 10 u.k.w.h. Wniosek o wydanie postanowienia uzupełniającego

jest dopuszczalny w każdym przypadku niezamieszczenia w orzeczeniu o stwierdzeniu nabycia spadku rozstrzygnięcia o dziedziczeniu gospodarstwa rolnego, niezależnie od tego, czy spadkodawca rzeczywiście pozostawił takie gospodarstwo. Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku w zakresie, w jakim nie rozstrzyga o dziedziczeniu gospodarstwa rolnego nie ma mocy wiążącej wynikającej z art. 365 k.p.c.

Wyrok SN z 18 maja 2012 r., IV CSK 379/11,
Lex, nr 1243069

Na rzecz Państwa (Skarbu Państwa) mogło być przejęte każde opuszczone gospodarstwo rolne i nie miały żadnego znaczenia okoliczności i motywy zachowania właścicieli decydujących się na opuszczenie gospodarstwa, a organ administracyjny orzekający o przejęciu nie miał z kolei uprawnień do badania i oceny tych przyczyn.

Wyrok SN z 24 maja 2012 r., II CSK 558/11,
Lex, nr 1243009

1. Nie są nieruchomościami rolnymi w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego nieruchomości, które odpowiadają wymaganiom przewidzianym art. 461 k.c., ale w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczone zostały na inne cele niż rolne.

2. Prawo pierwokupu stanowi ingerencję w prawo własności i jako wyjątek od zasady swobody podejmowania przez właściciela decyzji dotyczących przedmiotu jego własności, w tym także w odniesieniu do jej zbywania, nie powinno być rozszerzająco stosowane. Nie można również dokonywać wykładni przepisów ustawy w sposób prowadzący do faktycznego jej niestosowania poprzez przyjmowanie założeń, które nie wynikają z przyjętych nią zasad i z treści przepisów.

Wyrok SN z 5 września 2012 r., IV CSK 93/12,
Lex, nr 1229816

Stwierdzenie, że przejęta przez Skarb Państwa nieruchomość jest wyłączona spod działania art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) może nastąpić jedynie w postępowaniu administracyjnym na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Wyrok SA w Gdańsku z 23 października 2012 r., V ACa 812/12,
POSAG 2013, nr 1, poz. 48-64; Lex, nr 1293176

1. Zaświadczenie wydane przez wojewódzki urząd ziemski stwierdzające, że nieruchomości ziemskie jest przeznaczona na cele reformy rolnej nie stanowi decyzji administracyjnej i nie wywołuje skutków prawnorzeczowych; jest ze swej istoty tylko dokumentem potwierdzającym stan własności gruntowej ukształtowany z mocy prawa, tj. że nieruchomości spełnia warunki do zaliczenia jej do nieruchomości wymienionych w art. 2 ust. 1 lit. e dekretu z 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej.

2. Droga administracyjna jest wyłącznie właściwa do orzekania na podstawie § 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. Nr 10, poz. 51), jako przepisu szczególnego w rozumieniu art. 2 § 3 k.p.c. o tym, czy dana nieruchomość lub jej część wchodzi w skład nieruchomości ziemskiej, o której mowa w art. 2 ust. 1 lit. e dekretu z 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, a decyzja wydana w tym trybie ma charakter deklaratoryjny.

3. Odpowiedzialność Skarbu Państwa obejmuje szkodę poniesioną nie tylko wskutek wydania wadliwych decyzji administracyjnych, ale także wskutek wszelkich władczych czynności, w tym również postanowień wydawanych w postępowaniu administracyjnym i innych form działania. Inne, niż decyzja administracyjna, działania władcze również podlegają zasadzie kompensacji szkody, ale podstawa prawna roszczeń odszkodowawczych została przez ustawodawcę zróżnicowana w zależności od zdarzenia wywołującego szkodę. Artykuł 160 k.p.a. reguluje odpowiedzialność Skarbu Państwa wyłącznie w odniesieniu do szkód wywołanych decyzją administracyjną, wydaną z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a., albo gdy stwierdzono nieważność decyzji.

4. Decyzja administracyjna, o której stanowi § 5 rozporządzenia z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. Nr 10, poz. 51), wywiera skutek prawnorzeczowy i stanowi wyłączną podstawę do uzyskania przez byłych właścicieli lub ich spadkobierców wiedzy, że Skarb Państwa nie nabył z mocy prawa własności nieruchomości na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu z 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. Uzyskanie takiej decyzji jest też niezbędne dla skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego, bowiem jest ona wiążąca dla sądu w sprawie o odszkodowanie i stanowi prejudykat.

5. Istotą instytucji przedawnienia w prawie cywilnym jest dążenie do zapewnienia stabilizacji stosunków prawnych i nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia może nastąpić w przypadkach szczególnych i usprawiedliwionych szczególnymi okolicznościami. Okoliczności te podlegają ustaleniu i ocenie w świetle art. 5 k.c. *in casu*.

2. Obrót nieruchomościami rolnymi *inter vivos* i *mortis causa*

Problem wyboru pomiędzy współwłaścicielami, którzy prowadzą gospodarstwo rolne albo stale w nim pracują odpada, gdy jeden z nich nie chce prowadzić tego gospodarstwa. Ograniczenie wyboru sądu do wymienionych kategorii współwłaścicieli ustaje dopiero wtedy, gdy za przyznaniem gospodarstwa innemu współwłaścicielowi przemawia interes społeczno-gospodarczy. Innymi słowy, sądowi wolno przyznać gospodarstwo rolne współwłaścicielowi, który tego gospodarstwa nie prowadzi ani stale w nim nie pracuje wtedy, gdy interes społeczno-gospodarczy przemawia za wyborem innego współwłaściciela. Przy czym, interesu społeczno-gospodarczego nie należy rozumieć wąsko, wyłącznie w kategoriach ekonomicznych.

Postanowienie SN z 26 lipca 2012 r., II CSK 738/11,
Lex, nr 1218159

Do rozwiązania umowy dożywocia nie wystarczy samo stwierdzenie niewywiązania się z obowiązków względem dożywotnika, czy negatywnego psychicznie nastawienia do niego. Z określoną w tym przepisie „wyjątkowością” mamy do czynienia wtedy, gdy zachowanie się zobowiązanego wobec dożywotnika jest szczególnie naganne, a przewidziana w art. 913 § 1 k.c. możliwość zamiany świadczeń na rentę nie może przynieść zadowalającego rezultatu.

Wyrok SA w Szczecinie z 27 września 2012 r., I ACa 488/12,
Lex, nr 1237861

3. Rejestry i ewidencje

Numer identyfikacyjny producenta jest niepowtarzalny i nie przechodzi na następcę prawnego. Numer taki nie jest przydzielany do gospodarstwa rolnego, lecz jest nadawany producentowi rolnemu.

Wyrok WSA w Krakowie z 31 stycznia 2012 r., III SA/Kr 1284/11,
Lex, nr 1139232

Wymóg nadawania tylko jednego numeru ma charakter obligatoryjny i jest niezależny od stosunków materialnoprawnych pomiędzy następcami prawnymi. Każdy producent rolny – niezależnie od swojego statusu prawnego – może mieć tylko jeden indywidualny numer i numer ten nie przechodzi na następcę prawnego, a co za tym idzie, nie może być on przejmowany po poprzednim producencie.

Wyrok NSA w Warszawie z 11 kwietnia 2012 r., II GSK 368/11,
Lex, nr 1219026

Na podstawie art. 9 ustawy z 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, organ odmawia w drodze decyzji nadania numeru stada, jeśli osoba nie uzyskała uprzednio numeru identyfikacyjnego producenta rolnego. Natomiast numer stada zawiera również numer producenta rolnego. Skoro numer producenta rolnego jest numerem indywidualnym i nie podlegającym dziedziczeniu, to spadkobierca powinien uzyskać swój własny numer identyfikacyjny i zarejestrować stado, które odziedziczył. Wtedy będzie mógł zgłaszać do rejestru IRZ zdarzenia podlegające rejestracji.

Wyrok WSA w Krakowie z 11 października 2012 r., II SA/Kr 259/12,
Lex, nr 1234327

Na gruncie art. 30 ustawy z 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych przejście na nabywcę gospodarstwa prawa do kwoty indywidualnej następuje *ex lege* w chwili zbycia gospodarstwa producenta, zaś wpis, którego dokonuje właściwy miejscowo dyrektor oddziału terenowego Agencji w oparciu o art. 30 ust. 4 tej ustawy, ma jedynie charakter deklaratoryjny.

Wyrok WSA w Warszawie z 18 grudnia 2012 r., V SA/Wa 2021/12,
Lex, nr 1282483

4. Agencje rolne

Do wniosku Agencji Nieruchomości Rolnych o wpis w księdze wieczystej prawa odkupu nieruchomości rolnej, zastrzeżonego na rzecz Skarbu Państwa w umowie sprzedaży, nie ma zastosowania art. 94 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Uchwała SN z 17 stycznia 2012 r., III CZP 97/12,
Biul. SN 2013, nr 1, poz. 9; Lex, nr 1242489

5. Dzierżawa/najem

Umowy dzierżawy gruntów nie stanowią dokumentów, o których mowa w § 9 ust. 5 pkt 5 rozporządzenia z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 48, poz. 390 ze zm.), tj. dokumentów potwierdzających wysokość dochodów innych niż określone w § 3 pkt 1 tego

rozporządzenia, uzyskanych w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o pomoc.

Wyrok WSA w Poznaniu z 28 czerwca 2012 r., III SA/Po 470/12,
Lex, nr 125234

Strony umowy dzierżawy mogą wyłączyć obowiązek wydzierżawiającego udzielenia dzierżawcy dodatkowego terminu trzymiesięcznego do zapłaty zaległego czynszu (art. 703 zdanie drugie k.c.).

Uchwała SN z 11 października 2012 r., III CZP 52/12,
OSNC 2013, nr 3, poz. 33; Biul. SN 2012, nr 10, poz. 8; Lex, nr 1224797

6. Gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

Zapis w ewidencji gruntów w sprawie komunalizacyjnej, opartej o art. 13 ust. 2 ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, nie jest jedynie odzwierciedleniem stanu faktycznego. Z mocy art. 1 pkt 3 powyższej ustawy, wydzielenie geodezyjne lub brak tego wydzielenia są przesłankami materialnoprawnymi komunalizacji. Skutków tego wydzielenia geodezyjnego nie można więc oceniać jedynie w kontekście mocy zapisów ewidencyjnych wynikającej z art. 2 pkt 8 oraz art. 20 i nast. p.g.k.

Wyrok NSA w Warszawie z 12 września 2012 r., I OSK 1260/11,
Lex, nr 1218350

Ratio legis art. 24 ust. 5 zdanie drugie ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa polega na tym, żeby zapobiegać dowolnemu dysponowaniu przez gminy nieruchomościami przekazanymi im nieodpłatnie przez Agencję Nieruchomości Rolnych. Chodzi o to, że nieruchomości te powinny być wykorzystywane przez gminy tylko na cele przewidziane w umowie przekazania, pod rygorem obowiązku zapłaty ich wartości, w razie przeznaczenia na inne cele. To oznacza, że wykonanie przez samorząd terytorialny zaciągniętego zobowiązania należy oceniać przez pryzmat realizacji celu nieodpłatnego przekazania nieruchomości. Brak realizacji tego celu stanowi *de facto* zmianę przeznaczenia nieruchomości uzasadniając zastosowanie sankcji przewidzianej w art. 24 ust. 5 zdanie drugie ustawy. W przeciwnym bowiem wypadku dochodziłoby do swego rodzaju uwłaszczenia się samorządów wbrew istocie nieodpłatnego przekazania.

Wyrok SN z 7 listopada 2012 r., IV CSK 273/12,
Lex, nr 1275004

Wprawdzie Agencja Nieruchomości Rolnych nie ma ustawowo narzuconego obowiązku wszczynania poszukiwań poprzednich właścicieli lub ich następców, jednakże w zobowiązaniu do pisemnego powiadomienia osób, którym przysługuje pierwszeństwo nabycia nieruchomości mieści się przeprowadzenie przynajmniej kontroli dostępnych dokumentów dotyczących nieruchomości i jej poprzednich właścicieli (w szczególności tych, którymi dysponuje Agencja oraz Skarb Państwa), ale także wpisów w księgach wieczystych i materiałów znajdujących się w ich aktach,

w zbiorach dokumentów, w zasobach geodezyjnych, zasięgnięcie informacji w organach państwowych i samorządowych miejsca położenia nieruchomości, a także – w razie ustalenia w tej drodze tożsamości takich osób – podjęcie starań o ustalenie ich adresu przy wykorzystaniu do tego celu dostępnych baz adresowych i danych ewidencyjnych.

Wyrok SN z 8 listopada 2012 r., I CSK 202/12,
Lex, nr 1254614

7. Scalanie i wymiana gruntów

Postanowienie o wszczęciu postępowania scaleniowego określające obszar scalenia wyznacza procesowe granice sprawy scaleniowej. Obszar ten nie może być modyfikowany w toku tego postępowania ani przez organy, ani przez sądy. Za niedopuszczalne w szczególności należy uznać rozstrzyganie przez organy tylko o części przedmiotu określonego jako obszar scalenia, a nie o jego całości. Do takiego podziału przedmiotu postępowania scaleniowego dochodzi, gdy organ odwoławczy na skutek wniesienia odwołań przez niektórych tylko uczestników scalenia uchyla decyzję organu I instancji w części, a w pozostałej części utrzymuje ją w mocy.

Wyrok NSA w Warszawie z 4 stycznia 2012 r., II OSK 547/11,
Lex, nr 1107600

8. Ubezpieczenia społeczne rolników

1. Przepis art. 25 ust. 1 ustawy z 1998 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, choć wprost nie posługuje się terminem „okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu”, to „mówi” właśnie o okresach podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu, bo „rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu” to nic innego jak „okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu”. Przyjąć więc należy, że przepis ten uzależnia wysokość emerytury od długości okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (rolniczemu), za który opłacono składkę na to ubezpieczenie.

2. Opłacenie zaległych składek na ubezpieczenie rolnicze może stanowić podstawę do przeliczenia świadczenia, jeżeli emeryt zgłosi wniosek o ponowne ustalenie jego wysokości przez doliczenie dotychczas uwzględnionych w wymiarze świadczenia okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1998 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w związku z art. 112 u.e.r.f.u.s.)

Wyrok SN z 10 stycznia 2012 r., I UK 176/11,
Lex, nr 1126913

Ubezpieczony w KRUS ma prawo do rolniczej emerytury w pełnej wysokości, jeśli swoje gospodarstwo wydzierżawi dziecku.

Wyrok SN z 18 stycznia 2012 r., II UK 82/11,
Lex, nr 1163001; „Gazeta Prawna” 2012, nr 103, poz. 9

Okresu zwolnienia z obowiązku opłacania składek na podstawie art. 40 ustawy z 27.10.1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin nie uwzględnia się przy ustalaniu części składkowej emerytury rolniczej.

Wyrok SA w Katowicach z 25 stycznia 2012 r., III AUa 1255/11,
Biul. SAKa 2012, nr 3, poz. 38; Lex, nr 1221181

Rolnik (domownik) prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą, który zamierza nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, powinien udokumentować kwotę należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok podatkowy zaświadczeniem właściwego naczelnika urzędu skarbowego, złożonym w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odpowiednio do dnia 14 lutego i 31 maja każdego roku podatkowego (art. 5a ust. 3, 4 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.). Termin dokonania tej czynności jest terminem prawa materialnego a jego niedochowanie powoduje ustanie rolniczego ubezpieczenia społecznego (art. 5a ust. 5 i 6 tej ustawy).

Wyrok SN z 2 lutego 2012 r., III UK 51/11,
OSNP 2013, nr 1-2, poz. 14; Lex, nr 1213416

Sam fakt posiadania i prowadzenia gospodarstwa rolnego nie pozbawia rolnika prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, o ile posiadane przez niego gospodarstwo, rodzaj upraw, pozwalałyby mu na podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,

a pracy takiej nie podejmuje (bądź z niej rezygnuje) z powodu konieczności opieki nad osobą niepełnosprawną, względem której ciąży na niej obowiązek alimentacyjny.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 1 marca 2012 r., IV SA/Wr 857/11,
Lex, nr 1139700

Przyczyny uchybienia terminowi do złożenia przez rolnika zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego spowodowane zdarzeniem losowym mają charakter obiektywny i zewnętrzny w stosunku do rolnika (art. 5a ust. 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednolity tekst Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.).

Wyrok SN z 6 marca 2012 r., I UK 330/11,
OSNP 2013, nr 3-4, poz. 42

Wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy.

Wyrok SA we Wrocławiu z 15 marca 2012 r., III AUa 23/12,
Lex, nr 1171356

Przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników domniemywa się, że właściciel lub dzierżawca gruntów prowadzi działalność rolniczą. Jeżeli własność lub dzierżawa przysługuje kilku osobom, każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej. Oznacza to, że każda z tych osób będzie zobowiązana do opłacenia składki od całej powierzchni.

Wyrok SA we Wrocławiu z 20 marca 2012 r., III AUa 28/12,
Lex, nr 1171361

Charakter pracy domownika w gospodarstwie rolnym nie może być utożsamiany z charakterem pracy rolnika w takim gospodarstwie. Domownik nie prowadzi bowiem zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, lecz wyłącznie pomaga rolnikowi w prowadzeniu takiej działalności, zatem nie musi on pracować w takim samym wymiarze godzinowym, jak rolnik, i może pozwolić sobie na jednoczesne kształcenie się.

Wyrok WSA w Warszawie z 22 marca 2012 r., II SA/Wa 2574/11,
Lex, nr 1138978

Rolnik, który pobiera rentę strukturalną z tytułu przekazania gospodarstwa oraz zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, ale prowadzi nierolniczą działalność gospodarczą, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników (art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.).

Wyrok SN z 27 marca 2012 r., III UK 68/11,
OSNP 2013, nr 5-6, poz. 66; Lex, nr 1289180

Przekazanie gospodarstwa rolnego następcy (następcom) w trybie art. 50 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jedn. tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.) mogło nastąpić w ramach więcej niż jednej umowy, z tym że musiało dojść do przekazania całego gospodarstwa.

Uchwała SN z 16 maja 2012 r., III CZP 20/12,
OSNC 2012, nr 11, poz. 127; Biul. SN 2012, nr 5, poz. 9; Lex, nr 1148244

Mając na względzie okoliczność, iż obowiązek opłacania przez rolnika składek na ubezpieczenia społeczne domowników został wprowadzony dopiero z dniem 1 stycznia 1983 r., należy uznać, iż dopiero od tej daty możliwość zaliczenia pracy domowników w gospodarstwie rolnym, jako okresu uzupełniającego, uzależniona została od opłacania za nich przez rolnika składki na ubezpieczenie społeczne rolników. Wystarczającym warunkiem dla uznania okresu pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 stycznia 1983 r. jest wykazanie wykonywania czynności rolniczych zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

Wyrok SA w Gdańsku z 31 maja 2012 r., III AUa 1916/11,
POSAG 2013, nr 1, poz. 153-166; Lex, nr 1293189

Nie każdy domownik w rozumieniu potocznym, podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego rolników, lecz wyłącznie domownik będący osobą bliską rolnika, czyli członek rodziny rolniczej o jakiej mowa w § 2 rozporządzenia z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 roku huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych (Dz. U. Nr 167, poz. 996). Jeżeli osoba, została objęta obowiązkiem rolniczego ubezpieczenia społecznego, wynikającym z art. 7 ust 1 pkt 2 oraz art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z 1990 r. o społecznym ubezpiecze-

niu rolników, to podstawy tego obowiązku należy upatrywać w tym, że jest domownikiem rolnika, czyli członkiem rodziny rolniczej.

Wyrok WSA w Poznaniu z 28 czerwca 2012 r., IV SA/Po 341/12,
Lex, nr 1272416

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie ma obowiązku indywidualnego zawiadamiania rolników o konieczności udokumentowania formy opodatkowania oraz wysokości podatku, a także o skutku jego zaniechania, określonych w art. 5 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 91, poz. 873 ze zm.).

Wyrok SA w Lublinie z 1 sierpnia 2012 r., III AUa 616/12,
Lex, nr 1216344

Wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4.

Wyrok SA w Lublinie z 1 sierpnia 2012 r., III AUa 615/12,
Lex, nr 1216343

W przypadku przystąpienia przez rolnika do ubezpieczenia dobrowolnego, bierze on na siebie bezwzględny obowiązek terminowego uiszczania składek, a uchybienie temu obowiązkowi – nawet niezawinione – powoduje skutek wynikający z mocy samego prawa. W tej sytuacji, pouczenie osoby objętej dyspozycją art. 3 ust 4 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników o jego treści nie ma znaczenia dla wystąpienia skutku, ten bowiem wynika z ustawy.

Wyrok SA w Gdańsku z 8 sierpnia 2012 r., III AUa 310/12,
Lex, nr 1216273

Praca w gospodarstwie rolnym domownika musi mieć charakter stały i wymiar czasu odpowiadający co najmniej 1/2 etatu pracowniczego. Nie sprzeciwia się zaliczeniu takiej pracy fakt równoległej nauki, jeśli okoliczności faktyczne wskazują na potrzebę pomocy domownika w gospodarstwie i na realną możliwość pogodzenie pracy w gospodarstwie z nauką, nawet okresowo, od wiosny do jesieni.

Wyrok SA w Łodzi z 24 sierpnia 2012 r., III AUa 59/12,
Lex, nr 1217735

Osoba prowadząca działalność rolniczą, będąca posiadaczem gospodarstwa rolnego – bez tytułu prawnego, jest rolnikiem w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeśli spełnia pozostałe przesłanki wynikające z tego przepisu.

Wyrok SA w Katowicach z 11 września 2012 r., III AUa 2504/11,
Lex, nr 1223184

1. Fakt pozostawania w związku z małżeńskim z osobą prowadzącą gospodarstwo rolne, nie może w sposób automatyczny przesądzać o prowadzeniu działalności rolniczej.

2. Założenie, iż dla nabycia prawa do emerytury rolniczej, posiadanie (własność, współwłasność) gospodarstwa rolnego znaczy to samo, co prowadzenie gospodarstwa rolnego, jest nieprawidłowe.

3. Skoro art. 19 ust. 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników uzależnia wyraźnie prawo do wcześniejszej emerytury od zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej (co nie jest przewidziane przy emeryturze rolniczej w wieku powszechnym), to pomocnicze odwołanie się do art. 28 ust. 4 jest uzasadnione, gdyż dzięki temu można ustalić okoliczności, które należy brać pod uwagę przy badaniu zaprzestania przez ubezpieczonego prowadzenia działalności rolniczej.

Wyrok SA w Białymstoku z 3 października 2012 r., III AUa 46/12,
Lex, nr 1223159

Wystarczające dla uznania pracy domownika w gospodarstwie rolnym za stałą jest wykonywanie w jej przebiegu wszystkich zabiegów agrotechnicznych związanych z prowadzoną produkcją w rozmiarze dyktowanym potrzebami i terminami tych prac oraz używaniem ułatwiającego te prace sprzętu.

Wyrok WSA w Warszawie z 17 października 2012 r., VIII SA/Wa 483/12,
Lex, nr 1242452

Rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej bez zawiadomienia o tym organu rentowego i złożenia w ciągu 14 dni oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników, na mocy art. 5a ust. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, powoduje wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników na okres prowadzenia działalności gospodarczej.

Wyrok SA w Gdańsku z 21 listopada 2012 r., III AUa 821/12,
POSAG 2013, nr 1, poz. 138-145; Lex, nr 1293187

Gospodarstwo rolne przekazane na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jedn. tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.) następcy pozostającemu w ustroju wspólności majątkowej wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków.

Uchwała SN z 28 listopada 2012 r., III CZP 68/12,
OSNC 2013, nr 5, poz. 59; Biul. SN 2012, nr 11, poz. 11; Lex, nr 1230048

9. Płatności bezpośrednie i wspieranie rozwoju obszarów wiejskich

1. Przeszkodą do wypłaty płatności ONW producentowi rolnemu za dany rok kalendarzowy nie mogą być zmiany stanu faktycznego w zakresie gospodarowania na danych gruntach zaistniałych po terminie, który łączy się z zakończeniem wykonywania na nich czynności przez tego producenta.

2. Rolnikowi, który w dniu złożenia wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej oraz uzupełniającej płatności obszarowej był posiadaczem gruntów rolnych, ale nie był posiadaczem w dniu wydania przez organ decyzji w sprawie dopłat do upraw, należą się dopłaty.

Wyrok NSA w Warszawie z 11 stycznia 2012 r., II GSK 1390/10,
Lex, nr 1113696

Interpretacja ustawy z 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz rozporządzenia z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie rodzaju roślin objętych płatnością uzupełniającą oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. Nr 40, poz. 326 ze zm.) kładąca nacisk na to, że obowiązek kontroli liczebności posiadanego stada i zgłaszania ewentualnych przemieszczeń w stadzie musi być rezultatem działań rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności, jako posiadacza stada jest prawidłowa.

Wyrok WSA w Olsztynie z 12 stycznia 2012 r., I SA/OI 691/11,
Lex, nr 1107539

W sytuacji, w której ustawa z 2007 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych i płatności cukrowej nie określa terminu, do którego musi być spełniony warunek posiadania gruntów rolnych w danym roku kalendarzowym, należy przyjąć, że należy go łączyć z terminem, od którego organ wydaje decyzje o płatnościach za dany rok kalendarzowy, czyli z dniem 1 grudnia. Oznacza to, że zmiany stanu posia-

dania gruntów kwalifikujących się do przyznania płatności dokonane po tej dacie nie mają znaczenia.

Wyrok NSA w Warszawie z 18 stycznia 2012 r., II GSK 1431/10,
Lex, nr 1113703

1. Samorząd województwa w zakresie działań wymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 6 oraz 19-23 ustawy z 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich jest „podmiotem wdrażającym”.

2. Informacja wydawana na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy z 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich mimo, iż nie jest decyzją administracyjną, winna zawierać dokładne wyjaśnienie przyczyn odmowy udzielenia pomocy oraz zastosowanych przepisów, ze wskazaniem ich brzmienia odnośnie konkretnego wniosku w przypadku zmian tych przepisów pomiędzy datą złożenia wniosku, a datą udzielenia informacji. Z zasady praworządności wynika, aby obywatel posiadał wiedzę o motywach działania organów administracji państwa odnośnie swoich uprawnień i mógł prawidłowo ustosunkować się do działania organów w złożonych środkach prawnych.

Wyrok WSA w Szczecinie z 19 stycznia 2012 r., I SA/Sz 871/11,
Lex, nr 1104065

1. Z treści przepisu § 9 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 73, poz. 657) jednoznacznie wynika, iż zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej musi nastąpić na konkretnych działkach, o czym świadczą użyte przez prawodawcę zwroty „tych działek”, „to zaniechanie”.

2. Ustalając obowiązek zwrotu nienależnie przyznanych płatności, organy administracyjne zobowiązane są do precyzyjnego wskazania działek rolnych, na których zaprzestano prowadzenia działalności rolniczej. Wiedza w tym zakresie musi być nadto konfrontowana z wiedzą co do uprzedniego zakwalifikowania tych konkretnych działek do płatności ONW (pod względem strefy oraz przedziału powierzchni, od którego zależy procentowa wysokość płatności).

Wyrok NSA w Warszawie z 25 stycznia 2012 r., II GSK 1263/11,
Lex, nr 1123062

1. Rolnik odpowiada za treść wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego niezależnie od tego, czy wniosek wypełnił samodzielnie, czy przy pomocy innej osoby. Błędy popełniane przez osoby pomagające wypełnić wniosek rolnikowi obciążają w tej sytuacji samego rolnika i nie mogą być podstawą do zmiany trybu poprawienia wniosku i konsekwencji ponoszonych przez rolnika za błędy we wniosku.

2. Możliwość wprowadzenia zmian w treści wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego przez rolnika została wyłączona w przypadku, kiedy to organ, a nie rolnik z własnej inicjatywy, dostrzegł błąd.

Wyrok WSA w Bydgoszczy z 25 stycznia 2012 r., II SA/Bd 1185/11,
Lex, nr 1121318

1. Brak jest uzasadnienia dla odebrania pomocy producentowi rolnemu, który przy użyciu środków pomocowych zrealizował przedsięwzięcie zgodnie z planem dostosowania i w terminie.

2. Stanowisko, że termin 12 miesięcy na realizację przedsięwzięcia ulega skróceniu w przypadku złożenia przez producenta rolnego oświadczenia o zakończeniu realizacji przedsięwzięcia, nie znajduje oparcia w przepisach.

Wyrok NSA w Warszawie z 7 lutego 2012 r., II GSK 66/11,
Lex, nr 1116271

Jeżeli samo zmniejszenie posiadanego gospodarstwa rolnego rodzi obowiązek zwrotu płatności rolnośrodowiskowej, to tym bardziej obowiązek zwrotu takiej płatności dotyczy sytuacji zbycia gospodarstwa w całości.

Wyrok NSA w Warszawie z 7 lutego 2012 r., II GSK 1128/11,
Lex, nr 1126323

Pojęcie posiadania z art. 2 ust. 1 ustawy z 2003 r. o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych nie może być interpretowane w oderwaniu od celu wprowadzenia instytucji płatności bezpośrednich do porządku prawnego. Posiadanie ściśle wiąże się z produkcją rolną, czyli obligatoryjnie z rzeczywistym korzystaniem z gruntów rolnych. Tak więc pojęcie posiadania gruntów rolnych w rozumieniu powyższej ustawy należy wyklądać jako faktyczne użytkowanie gruntów rolnych.

Wyrok WSA w Warszawie z 8 lutego 2012 r., V SA/Wa 2049/11,
Lex, nr 1146176

Obowiązek zwrotu płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania wraz z odsetkami związany jest z zaniechaniem działalności rolniczej w okresie objętym zobowiązaniem, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 73, poz. 657) (tj. w okresie 5 lat), a nie z naruszeniem (nieprzestrzeganiem) wskazanych w tymże przepisie (w § 2 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia) „wymagań”, „o których mowa w art. 14 ust. 2 i 3 rozporządzenia 1257/1999/WE z 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmiany i uchylenia niektórych rozporządzeń.

Wyrok NSA w Warszawie z 8 lutego 2012 r., II GSK 600/11,
Lex, nr 1137959

1. Ustalanie obszaru upraw, dla których przyznawana jest płatność rolna, w tym na zalesianie gruntów rolnych, nie następuje na podstawie danych zawartych w ewidencjach i rejestrach, lecz przede wszystkim na podstawie kontroli na miejscu, a w szczególności fizycznej inspekcji działek co do rzeczywistego obszaru zgłoszonych upraw.

2. Stwierdzenie przez inspektorów terenowych podczas kontroli na miejscu mniejszej powierzchni użytkowanej rolniczo w odniesieniu do powierzchni działek rolnych zadeklarowanych przez producenta rolnego we wniosku o przyznanie płatności, wyklucza możliwość uznania, że wnioskodawca nie ponosi winy za swój błąd.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 9 lutego 2012 r., III SA/Wr 597/11,
Lex, nr 1121707

Prawo do płatności rolnośrodowiskowej jest prawem o charakterze publiczno-prawnym, kształtowanym decyzją administracyjną. Nie może być przedmiotem obrotu cywilnoprawnego. Prawo do płatności rolnośrodowiskowej jest ściśle związane z gospodarstwem rolnym, służy realizacji określonych celów dotyczących gospodarstwa rolnego, stąd też przeniesienie tego prawa na inny podmiot możliwe jest tylko w tych przypadkach, w których przepisy dotyczące tej płatności przewidują taką możliwość.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 8 marca 2012 r., III SA/Wr 553/11,
Lex, nr 1139495

Konstrukcja przyjęta przez prawodawcę w § 23 rozporządzenia z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 33, poz. 262) umożliwia w konsekwencji dokonanie zmiany podmiotowej już toczącego się, lecz jeszcze niezakończzonego postępowania, prowadzonego w przedmiocie przyznania (odmowy przyznania) płatności rolnośrodowiskowej. Wyraźnie też wskazuje, że w odniesieniu do tych samych gruntów przysługuje jedna tylko płatność, o którą może się skutecznie ubiegać jeden tylko podmiot.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 28 marca 2012 r., III SA/Wr 352/11,
Lex, nr 1139488

1. Uzyskanie wsparcia przez grupę producentów rolnych nie jest uzależnione od wytworzenia przez każdego z członków w każdym roku działalności ziarna zbóż. Podstawą udzielenia takiego wsparcia jest bowiem roczna produkcja grupy, a nie każdego z jej członków oddzielnie.

2. Nie każde powstrzymanie się od produkcji przez część producentów oznacza sztuczne stworzenie warunków wymaganych do otrzymania płatności.

Wyrok WSA w Warszawie z 28 marca 2012 r., V SA/Wa 366/12,
Lex, nr 1276772

W postępowaniu w sprawie przyznania płatności to nie organ administracji publicznej, a posiadacz (faktycznie korzystający) gruntów ma przedstawić wszystkie dowody niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy. Jest to oparcie postępowania dowodowego w znacznym stopniu na dowodach przedstawionych przez stronę w toku postępowania, a tym samym przeniesienie ciężaru dowodowego na osobę, która z faktu wywodzi skutki prawne.

Wyrok NSA w Warszawie z 19 kwietnia 2012 r., II GSK 344/11,
Lex, nr 1219020

Istotne znaczenie dla przyjęcia kontynuacji posiadania gruntów w ciągu danego roku kalendarzowego, a w szczególności w okresie od złożenia wniosku do daty podjęcia decyzji o przyznaniu płatności, ma możliwość zmiany uprawnionego do płatności przed wydaniem decyzji, a już po złożeniu wniosku do organu.

Wyrok NSA w Warszawie z 19 kwietnia 2012 r., II GSK 227/11,
Lex, nr 1219006

Z brzmienia art. 27 ust. 1 i 3 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, regulujących los płatności obszarowych po śmierci wnioskodawcy, należy wywieść ogólną cechę ich dziedziczności pod warunkiem wcześniejszego doręczenia decyzji organu w sprawie przyznania tych płatności. Poprzez decyzję w sprawie przyznania płatności należy również rozumieć decyzję, którą odmówiono przyznania określonej płatności.

Postanowienie NSA w Warszawie z 25 kwietnia 2012 r., II GSK 210/12,
Lex, nr 1137916

1. W § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 200, poz. 1443 ze zm.) prawodawca uznał wystąpienie o przeznaczone dla osób prowadzących działalność rolniczą lub rolników dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”, w tym w zakresie działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” za równoznaczne z prowadzeniem działalności rolniczej. Jeżeli zatem ubiegający się o pomoc finansową w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” przed dniem złożenia wniosku ubiegał się o pomoc w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”, to stosownie do § 2 ust. 2 powyższego rozporządzenia prowadził działalność rolniczą w rozumieniu przepisów tego rozporządzenia.

2. Niepodleganie ubezpieczeniu społecznym rolników nie jest automatycznie równoznaczne z nieprowadzeniem gospodarstwa rolnego, może być np. wynikiem niedopełnienia zgłoszenia do ubezpieczenia jako rolnika, w miejsce ubezpieczenia w charakterze domownika.

3. Nie ma sprzeczności między wymogiem zawartym w prawie unijnym – kierowania gospodarstwem (z wyjątkami, które przewiduje art. 13 ust. 6 rozporządzenia nr 1974/2006) a samodzielnym prowadzeniem gospodarstwa, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 200, poz. 1443 ze zm.).

Wyrok WSA w Warszawie z 14 maja 2012 r., V SA/Wa 424/12,
Lex, nr 1276799

Określony w § 8 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie gospo-

darstw niskotowarowych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 286, poz. 2870 ze zm.) 7-dniowy termin jest terminem procesowym, w związku z czym mają do niego zastosowanie przepisy art. 58 i 59 k.p.a.

Wyrok NSA w Warszawie z 23 maja 2012 r., II GSK 912/11,
Lex, nr 1219051

6-miesięczny termin, o którym mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie gospodarstw niskotowarowych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 286, poz. 2870), jest terminem materialnoprawnym. Termin ten nie podlega zatem przywróceniu.

Wyrok NSA w Warszawie z 23 maja 2012 r., II GSK 1643/11,
Lex, nr 1218999

W świetle art. 2 lit. a i art. 2 lit. c rozporządzenia nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników (Dz. U. UE L 270, poz. 1), płatność ONW przysługuje wyłącznie tej osobie, która ma możliwość zarządzania swoim gospodarstwem, tj. wywierania realnego wpływu na kształt gospodarstwa i decydowania o charakterze prowadzonej działalności. Mowa więc o osobie, która znajduje się, niezależnie od tytułu prawnego, w posiadaniu działek rolnych, faktycznie na nich gospodaruje, prowadząc wybraną przez siebie produkcyjną lub hodowlaną działalność, względnie utrzymując je w dobrej kulturze rolnej zgodnie z normami środowiskowymi, przy czym grunt ten dla potrzeb płatności musi mieć minimalny obszar 1 ha.

Wyrok WSA w Poznaniu z 23 maja 2012 r., III SA/Po 971/11,
Lex, nr 1252420

Interpretacja pojęcia „działalności rolniczej” zawarta w przepisie § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 18 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 114, poz. 786 ze zm.) powinna być dokonana w zgodzie z definicją działalności rolniczej zawartą w przepisie art. 2 lit. c rozporządzenia nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej

i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników (Dz. U. UE L 270, poz. 1).

Wyrok WSA w Poznaniu z 23 maja 2012 r., III SA/Po 248/12,
Lex, nr 1246526

Nie jest dopuszczalne i stanowi naruszenie art. 21 ust. 2 pkt 2 ustawy 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, opieranie decyzji na dowodach, które nie istniały w czasie złożenia i rozpatrywania wniosku o płatności za dany rok. Skoro, co do zasady, decyzja o płatnościach za dany rok powinna być wydana nie później, niż do końca marca następnego roku, to wyłącznie stan faktyczny istniejący między datą złożenia wniosku a terminem przewidzianym na wydanie decyzji jest miarodajny dla przyznania bądź odmowy przyznania płatności.

Wyrok WSA w Olsztynie z 6 czerwca 2012 r., I SA/OI 769/11,
Lex, nr 1266753

Analiza § 19b ust. 1 i 4 w związku z § 20 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 109, poz. 750 ze zm.) prowadzi do wniosku, że wydanie postanowienia o spełnieniu wstępnych warunków przyznania renty skutkuje powstaniem po stronie wnioskodawcy ekspektatywy (uzasadnionego oczekiwania) uzyskania decyzji o przyznaniu renty, jeżeli w określonym prawem terminie spełni pozostałe warunki uzyskania tego świadczenia. Ta ekspektatywa powinna podlegać ochronie w postępowaniach przed organami stosującymi prawo.

Wyrok WSA w Białymstoku z 13 czerwca 2012 r., I SA/Bk 109/12,
Lex, nr 1231734

Decyzja o przyznaniu płatności powinna zostać wydana do końca listopada roku złożenia wniosku. Z tego faktu i z faktu, że płatność wypłacana jest od dnia 1 grudnia roku złożenia wniosku wynika, że w danym roku kalendarzowym znaczenie dla płatności ONW ma tylko ta jego część, z upływem której kończy się wykonywanie, przez wnioskującego o płatność producenta rolnego, zabiegów i czynności rolniczych na zgłoszonych do pomocy gruntach. Mimo więc, że należy zgodzić się, iż pomoc finansowa powinna być kierowana do rolników będących faktycznymi użytkownikami gruntów rolnych, to jednak, zmiana stanu posiadania gruntów przez rolnika po dacie,

która inicjuje płatności, nie powinna mieć wpływu na prawo rolnika do wnioskowanej pomocy finansowej.

Wyrok NSA w Warszawie z 22 czerwca 2012 r., II GSK 716/11,
Lex, nr 1216701

Przepisy art. 7 ust. 1 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, regulujące kwestię przyznania rolnikowi prawa do jednolitej płatności obszarowej, m.in. ze względu na fakt posiadania działki rolnej o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha, nie wymagają, aby cała przestrzeń tego minimalnego obszaru działki była wyłącznie przeznaczona dla rolniczego wykorzystania.

Wyrok NSA w Warszawie z 1 sierpnia 2012 r., II GSK 998/11,
Lex, nr 1219244

Regulacje art. 143b ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 1782/2003 w sprawie wspólnych zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanowienie określonych systemów wsparcia dla rolników odnoszą się i są adresowane do Państwa Członkowskiego – w tym również Polski – a nie do producenta rolnego, jako indywidualnego beneficjenta pomocy.

Wyrok NSA w Warszawie z 31 października 2012 r., II GSK 1403/11,
Lex, nr 1233986

Termin określony w art. 22 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051 ze zm.) jest ustawowym terminem procesowym, do którego mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Uchwała 7 sędziów NSA w Warszawie z 29 października 2012 r., II GPS 3/12,
ONSAiWSA 2013, nr 1, poz. 2; Lex, nr 1222967

10. Opodatkowanie rolnictwa

Grunt rolny, jeżeli jest zajęty na prowadzenie działalności gospodarczej, podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, czyli według najwyższych stawek przewidzianych dla nieruchomości związanych z działalnością gospodarczą.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 13 stycznia 2012 r., I SA/Wr 1501/11,
Lex, nr 1109686

Ratio legis regulacji ustanawiającej wspólny system ryczałtu dla producentów rolnych przewidziany w VI Dyrektywie polega na zapewnieniu rolnikom, którzy wybrali status rolników ryczałtowych, rekompensaty podatku naliczonego zapłaconego przy zakupie środków produkcji, przy jednoczesnym zwolnieniu ich z większości obowiązków administracyjnych ciążyących na podatniku VAT. Nie jest jednak prawdą, że ograniczając możliwość pomniejszenia kwoty należnego rolnikowi zryczałtowanego zwrotu podatku o kwotę przysługujących od tego rolnika odsetek za zwłokę, dzieje się to ze szkodą dla rolnika ryczałtowego czy też z naruszeniem zasady neutralności. Wprost przeciwnie należy uznać, iż nie pozwalając na dokonanie kompensaty odsetek za nieterminową zapłatę za dostarczone towary z kwotą zryczałtowanego zwrotu podatku, organy podatkowe działały w celu zapewnienia praw rolników ryczałtowych.

Wyrok NSA w Warszawie z 17 stycznia 2012 r., I FSK 432/11,
Lex, nr 1113932

1. Wypłacanie rolnikowi ryczałtowemu kwoty zryczałtowanego zwrotu podatku, co do zasady winno być neutralne dla podmiotów dokonujących tych wypłat pod warunkiem, że nabyte towary służą działalności gospodarczej, która uprawnia podatnika do odliczenia podatku naliczonego.

2. Wskazać należy, iż polska u.p.t.u. przewiduje uproszczony sposób opodatkowania rolników ryczałtem VAT. System zryczałtowanego opodatkowania rolnictwa tworzą dwa elementy: pierwszym jest zwolnienie podatkowe, obejmujące dostawę towarów rolnych z własnej produkcji oraz świadczenie usług rolniczych, a drugi stanowi obciążenie produktów rolnych oraz usług rolniczych specjalnym zryczałtowanym zwrotem podatku. Kwota zwrotu podatku obciąża nabywcę produktów rolnych i usług rolniczych, stanowiąc element ich ceny.

3. Aby możliwa była weryfikacja prawidłowości i zasadności zryczałtowanego zwrotu podatku wprowadzono wymogi określone w art. 116 ust. 2 u.p.t.u. Co do zasady przyjmuje się, że dopiero dokonanie całej zapłaty będzie uprawniać podatnika do odliczenia zryczałtowanego zwrotu wypłaconego rolnikowi. Warunek, o którym mowa w art. 116 ust. 6 pkt 2 u.p.t.u., może nie dotyczyć całej zapłaty, ale tylko w sytuacjach ściśle określonych w art. 116 ust. 8 i 9 tej ustawy.

Wyrok NSA w Warszawie z 17 stycznia 2012 r., I FSK 431/11,
Lex, nr 11

Osoby fizycznej, która prowadziła działalność rolniczą na gruncie nabytym ze zwolnieniem z podatku VAT i przekształconym wskutek zmiany planu zagospodarowania przestrzennego niezależnej od woli tej osoby w grunt przeznaczony pod zabudowę, nie można uznać za podatnika podatku VAT w rozumieniu art. 9 ust. 1 i art. 12

ust. 1 Dyrektywy VAT, kiedy dokonuje ona sprzedaży tego gruntu, jeżeli sprzedaż ta następuje w ramach zarządu majątkiem prywatnym tej osoby.

Wyrok WSA w Warszawie z 19 stycznia 2012 r., III SA/Wa 2928/11,
Lex, nr 1139470

Jeżeli grunty rolne w momencie ich nabycia były w posiadaniu (dzierżawie, trwałym zagospodarowaniu) nabywcy, to nie ma podstaw do stosowania zwolnienia z podatku rolnego.

Wyrok WSA w Bydgoszczy z 21 marca 2012 r., I SA/Bd 95/12,
Lex, nr 1136840

Zwolnienie od podatku rolnego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 4 u.p.r. nie obejmuje gruntów rolnych stanowiących uprzednio współwłasność podatnika z inną osobą, a następnie nabytych przez tego podatnika na wyłączną własność na podstawie umowy o zniesieniu współwłasności majątkowej.

Wyrok WSA w Szczecinie z 12 kwietnia 2012 r., I SA/Sz 94/12,
Lex, nr 1145337

1. Nie ma podstaw do przyjęcia, że wspólnota gruntowa może być uznana za jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej w rozumieniu art. 1 ust. 2 u.p.d.o.p. i tym samym za podatnika podatku dochodowego od osób prawnych.

2. Nie jest możliwe potraktowanie przychodów spółki do zagospodarowania wspólnoty gruntowej (spółki do sprawowania zarządu nad wspólnotą i do właściwego zagospodarowania gruntów wchodzących w skład tej wspólnoty, jak określa to art. 14 ust. 1 ustawy z 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych) jako przychodów ze współwłasności uprawnionych do udziału we wspólnocie i ich opodatkowanie na podstawie art. 5 u.p.d.o.p.

Wyrok NSA w Warszawie z 12 czerwca 2012 r., II FSK 2409/10,
Lex, nr 1165212

Nie można wywodzić, że opodatkowaniu podatkiem rolnym jako grunty „pozostałe”, mogą podlegać grunty, które nie spełniają wynikającego z art. 1 warunku klasyfikacji ich w ewidencji gruntów i budynków jako użytków rolnych lub jako gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych. Bez znaczenia są, w świetle art. 1, 2 ust. 1 oraz art. 4 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o podatku rolnym okoliczności takie jak fakt,

że działki stanowiły historycznie jedno gospodarstwo rolne, że działki nadal stanowią funkcjonalną całość, służącą produkcji rolnej, czy fakt, że działka nie ma dostępu do drogi publicznej. Żadna z tych okoliczności nie stanowi, w świetle zapisów ustawy z 1984 r. o podatku rolnym, kryterium istotnego z punktu widzenia poddania nieruchomości opodatkowaniu na zasadach określonych w tej ustawie. Grunty, które nie zostały objęte zakresem zastosowania ustawy z 1984 r. o podatku rolnym, podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 15 listopada 2012 r., I SA/Wr 917/12,
Lex, nr 1248286

11. Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji wydane na podstawie art. 28 ust. 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych stanowi władcze rozstrzygnięcie organu administracji publicznej określając prawa i obowiązki strony postępowania. Tworzy uprawnienie do innego niż rolnicze użytkowanie gruntu rolnego obwarowane obowiązkiem finansowym określonym w art. 12 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Przyczyna powstania obowiązku o charakterze finansowym wymaga wykazania niezbędnych do jego nałożenia przesłanek w samodzielnie prowadzonym postępowaniu, przy zastosowaniu metod i środków dopuszczonych w rozdziale 4 k.p.a. Dane ewidencyjne, o których mowa w treści art. 20 ust. 1 p.g.k., mogą stanowić jeden z dowodów w sprawie, przy czym nie jest on dowodem bezwzględnie wiążącym i nie ma charakteru przesądzającego o faktycznym rozpoczęciu innego niż rolnicze lub leśne użytkowanie gruntów.

Wyrok NSA w Warszawie z 5 stycznia 2012 r., II OSK 1843/10,
Lex, nr 1138024

1. Przepisy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyrażają jedynie wskazówki, którymi winien kierować się organ administracji przy wydawaniu zgody na zmianę przeznaczenia gruntu rolnego na cele nierolnicze oraz nie zamykają one możliwości przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów rolnych klas I-III. Argumentem przemawiającym za odmową wydania zgody na zmianę przeznaczenia tych gruntów nie może być więc jedynie okoliczność, że ustawa przewiduje szczególną ochronę tych gruntów.

2. Ochrona gruntów rolnych nie może być posunięta tak daleko, by skutkowało to brakiem bądź istotnym ograniczeniem możliwości rozwoju gminy, zważywszy, że możliwość tego rozwoju, tak jak prawo własności, są wartościami, które podlegają prawnej ochronie i które należy w związku z tym także brać pod uwagę, wydając

rozstrzygnięcie w oparciu o art. 7 ust. 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Wyrok NSA w Warszawie z 11 stycznia 2012 r., II OSK 2031/10,
Lex, nr 1138046

Prawnie dopuszczalne jest powoływanie się na zgodę na odrolnienie również przez inwestora, którego nieruchomości została przeznaczona na cel nierolniczy lub nieleśny w nieobowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a sprawa o ustalenie warunków zabudowy jest rozpatrywana z mocy art. 85 ust. 1 u.p.z.p. na podstawie przepisów u.z.p.

Wyrok NSA w Warszawie z 11 stycznia 2012 r., II OSK 2016/10,
Lex, nr 1138041

Przepis art. 28 ust. 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych nie stanowi samodzielnej regulacji, ale należy go odczytywać łącznie z przepisem zamieszczonym w art. 28 ust. 1 tejże ustawy. Prawidłowa wykładnia tego przepisu jest taka, iż dotyczy on szczególnej sytuacji, kiedy doszło do faktycznego wyłączenia gruntu z produkcji rolnej, bez decyzji zezwalającej na wyłączenie, ale grunt ten w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest na cele nierolnicze lub nieleśne. W tej sytuacji ustawodawca, nie zmieniając adresata, wobec którego kieruje sankcją, a którym jest sprawca wyłączenia, nakazuje wydać decyzję zezwalającą na wyłączenie gruntu z produkcji rolnej oraz nakłada obowiązek uiszczenia opłaty rocznej podwyższonej o 10%.

Wyrok WSA w Krakowie z 2 lutego 2012 r., II SA/Kr 1558/11,
Lex, nr 1109008

Kryterium obszarowe zawarte w art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych dotyczy jedynie obszaru, który ma zmienić swoje przeznaczenie – z gruntu rolnego lub leśnego na grunt przeznaczony na inne cele.

Wyrok NSA w Warszawie z 3 lutego 2012 r., II OSK 2225/10,
Lex, nr 1138112

Decyzja wydana na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych nie rozstrzyga o prawach i obowiązkach właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości znajdujących się na terenie objętym wnioskiem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o wyrażenie zgody na przeznaczenie gruntów

rolnych na cele nierolnicze. Tym samym właściciele (użytkownicy wieczystości) tych nieruchomości nie mają interesu prawnego i nie są stronami w tym postępowaniu (art. 28 k.p.a.).

Wyrok NSA w Warszawie z 22 czerwca 2012 r., II OSK 557/11,
Lex, nr 1252104

Przepis art. 7 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych stanowi odzwierciedlenie ogólnej zasady, że jeśli przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymaga zgody właściwego organu administracji, to taka zmiana przeznaczenia może nastąpić jedynie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w u.p.z.p.

Wyrok NSA w Warszawie z 19 lipca 2012 r., II OSK 761/11,
Lex, nr 1217450

Treść art. 11 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych jednoznacznie wskazuje, że w sytuacji faktycznego dokonania wyłączenia użytków rolnych z produkcji rolniczej, nie jest dopuszczalne późniejsze wydanie na podstawie tego przepisu, na wniosek inwestora, decyzji zezwalającej na przedmiotowe wyłączenie.

Wyrok WSA w Białymstoku z 25 września 2012 r., II SA/Bk 254/12,
Lex, nr 1223311

1. Dokonanie podziału gruntu rolnego na małe działki nie zmienia jeszcze przeznaczenia tego gruntu, który, mimo podziału, może nadal być użytkowany rolniczo, a więc zgodnie z przeznaczeniem. Jeśli jednak właściciel podzielonej działki rolnej występuje z wnioskiem o wydanie decyzji dotyczącej zabudowy części takiej działki (najczęściej posiadającej już odrębną numerację w ewidencji gruntów), wówczas zachodzą podstawy do oceny, czy zwarty obszar gruntów rolnych określonej klasy przeznaczony do zmiany przeznaczenia odpowiadający obszarowi całej podzielonej na mniejsze części działki, spełnia warunki określone przez dyspozycję art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

2. Jeżeli właściciel dokonuje podziału gruntu rolnego na działki, których wielkość nie uzasadnia racjonalnego wykorzystania rolniczego tych działek, ustając przez to podstawy do innego niż rolniczy sposób użytkowania takich gruntów, to skutki podziału całego dzielonego gruntu, w zależności od sposobu jego wykorzystania, winny podlegać ocenie w kategoriach wyznaczanych definicją zmiany przeznaczenia ujętą w art. 4 pkt 6 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a także powinny być oceniane z uwzględnieniem wielkości obszaru projektowanego do

zmiany przeznaczenia, o której mowa w art. 7 ust. 2 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Wyrok WSA w Poznaniu z 10 października 2012 r., IV SA/Po 441/12,
Lex, nr 1242188

1. Wyłączenie z produkcji jest czynnością faktyczną, która w świetle przepisu art. 11 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych nastąpić może tylko po wydaniu decyzji zezwalającej na takie wyłączenie i w jej następstwie. W przeciwnym wypadku wyłączenie z produkcji narusza przepisy powyższej ustawy.

2. Użyte przez ustawodawcę w art. 11 ust. 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych pojęcie użytków, gruntów i gruntów leśnych „przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne” oznacza przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

3. Przeznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego gruntu rolnego na cele nierolnicze nie powoduje automatycznego przekształcenia gruntu rolnego w nierolny, a zatem nie stanowi podstawy do zmiany wpisu w rejestrze gruntów. Takie przekształcenie umożliwia jedynie inne niż rolne wykorzystanie gruntów. Podstawą więc innego niż rolnicze wykorzystania gruntów rolnych określonych w ewidencji gruntów jako użytki rolne może być, tylko przeznaczenie ich w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele inne niż rolnicze.

Wyrok WSA w Łodzi z 8 listopada 2012 r., II SA/Łd 598/12,
Lex, nr 1241637

Uzgodnienie w zakresie ochrony gruntów rolnych nie zastępuje zgody na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze. Zgoda na zmianę przeznaczenia następuje jedynie w procedurze sporządzania planu miejscowego. Uzgodnienie to ma na celu kontrolę, czy np. nie dochodzi do lokalizacji inwestycji niedającej się pogodzić z rolnym lub leśnym przeznaczeniem gruntu.

Wyrok WSA w Poznaniu z 21 listopada 2012 r., IV SA/Po 520/12,
Lex, nr 1242211

12. Inne

Treść art. 2 pkt 15 ustawy z 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich i art. 2 ust. 1 lit. f rozporządzenia nr 1774/2002 ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzezna-

czonych do spożycia przez ludzi wyklucza możliwość uznania dżdżownic za zwierzęta gospodarskie.

Wyrok WSA w Warszawie z 3 stycznia 2012 r., VI SA/Wa 830/11,
Lex, nr 1139802

Podstawą do uznania, że producent rolny jest posiadaczem gruntów rolnych jest, jedynie posiadanie gruntów o charakterze trwałym, a związek z rzeczą nie powinien wyrażać się w sporadycznym zawładnięciu rzeczą, lecz w możliwości korzystania z niej przez czas nieokreślony.

Wyrok WSA w Białymstoku z 12 stycznia 2012 r., I SA/Bk 424/11,
Lex, nr 1109594

1. Wprawdzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami rolnik otrzymuje materiał graficzny i określone dane, wcześniej ustalone, ale nie zwalnia to go od deklarowania prawidłowych obszarów, w szczególności gdy zmienia oznaczenie działek rolnych i rodzaj upraw na poszczególnych powierzchniach.

2. Udział strony w czynnościach kontrolnych nie jest obowiązkowy, a skoro tak, to organ nie ma również obowiązku zawiadamiania strony o terminie kontroli. Dla prawidłowości postępowania ważne jest natomiast, by rolnik został poinformowany o jej wynikach i miał możliwość wypowiedzenia się co do ustaleń poczynionych w trakcie kontroli.

Wyrok WSA w Olsztynie z 18 stycznia 2012 r., I SA/OI 732/11,
Lex, nr 1109642

Art. 6 ustawy z 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym określa warunki podmiotowe i przedmiotowe do uzyskania prawa własności gruntu. Prawo to służy właścicielom budynków, a budynki muszą znajdować się na działce gruntu, która wchodziła w skład gospodarstwa rolnego przekazanego państwu. Oznacza to, że aby ubiegać się o prawo nieodpłatnego nabycia własności działki, należy legitymować się tytułem własności do budynków, a zatem być ich właścicielem oraz wykazać, że znajdują się one na działce wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego przekazanego państwu.

Wyrok WSA w Olsztynie z 6 marca 2012 r., II SA/OI 83/12,
„Wspólnota” 2012, nr 12, poz. 31; Lex, nr 1126131

1. Prawidłowa interpretacja art. 23a ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz.U. nr 137, poz. 1300, ze zm.), z uwzględnieniem wzajemnych relacji pomiędzy jego ust. 1 a ust. 4 prowadzi do wniosku, że podstawową informacją, jaką hodowcy bądź ich organizacje mogą żądać od posiadaczy gruntów, są informacje o wykorzystaniu materiału ze zbioru. Jeżeli posiadacz złoży oświadczenie, że takiego materiału nie wykorzystuje, nie można żądać od niego podania innych informacji, ponieważ w takiej sytuacji uzyskanie owych informacji nie służyłoby celowi, w jakim są one zbierane. Oczywiście jest, iż informacje te mają służyć ewentualnemu nałożeniu opłat licencyjnych, co do których podstawą nałożenia jest wykorzystywanie materiału. Chybione jest przy tym powoływanie się na przepis art. 23c wyżej cytowanej ustawy przewidujący prawo kontroli posiadacza gruntów, bowiem tę zainicjować może ewentualnie tak pozytywne jak i negatywne oświadczenie posiadacza co do korzystania z materiału ze zbioru, a nie informacja co do danych identyfikujących posiadane działki rolne; trudno doszukać się jakiegokolwiek związku pomiędzy odmową przekazania danych o posiadanych działkach, a realizacją uprawnień kontrolnych.

2. Roszczenie z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz.U. nr 137, poz. 1300, ze zm.) służy zaspokojeniu interesów ekonomicznych podmiotów uprawnionych do jego zgłoszenia, bowiem zmierza do prawidłowego nałożenia opłat licencyjnych. Nie jest to roszczenie o charakterze kontrolnym, służące weryfikacji istnienia lub nieistnienia zobowiązania majątkowego pozwanego wobec podmiotu trzeciego – uprawnionego hodowcy, bowiem taki charakter miałoby ewentualne roszczenie wywiedzione na podstawie art. 23c ustawy (o udostępnienie dokumentów, wpuszczenie na teren gospodarstwa itd.).

Wyrok SA w Szczecinie z 10 maja 2012 r., I ACa 159/12,
OSA 2012, nr 12, poz. 64-83; Lex, nr 1230370

W przypadku grupy osób związanych umową spółki cywilnej status producenta rolnego w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz.U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76 ze zm.) przysługuje spółce cywilnej.

Uchwała 7 sędziów NSA w Warszawie z 30 maja 2012 r., II GPS 2/12,
ONSAiWSA 2012, nr 4, poz. 63; Lex, nr 1163186

Spółka do sprawowania zarządu nad wspólnotą gruntową nie jest podmiotem oderwanym od członków wspólnoty gruntowej, lecz pełni wobec nich rolę służebną, mając na celu dobro wszystkich udziałowców. Żaden z przepisów ustawy z 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych nie stanowi, że grunty wspólnot grunto-

wych są własnością lub znajdują się posiadaniu spółki jako takiej. Utworzona w oparciu o przepisy ustawy spółka ma jedynie za zadanie zapewnienie racjonalnego sposobu korzystania z gruntów wspólnoty przez udziałowców. Jednocześnie brak jest unormowania, które pozbawiałoby uprawnionych do udziału we wspólnocie prawa do posiadania gruntów wspólnoty. Wręcz przeciwnie, przepisy art. 8 i art. 9 ustawy z 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych określają udziałowców wspólnotowych, a nie spółkę, jako uprawnionych do korzystania ze wspólnoty gruntowej.

Wyrok WSA w Lublinie z 14 czerwca 2012 r., III SA/Lu 160/12,
Lex, nr 1231976

Przepis § 2 pkt 3 lit. a i lit. b rozporządzenia z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 r. huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych (Dz. U. Nr 167, poz. 996), należy odczytywać w łączności z art. 11 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 8 rozporządzenia wspólnotowego nr 1857/2006 w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 70/2001 (Dz. Urz. UE L Nr 358, poz. 3). Z przepisów tych powinna być wyinterpretowana norma prawna wskazująca jako warunek udzielenia pomocy rolnikowi, który poniósł szkody w wyniku niekorzystnych zjawisk klimatycznych, wystąpienia huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych niezależnie od tego, czy zjawiska te występowały samodzielnie czy też łącznie z innymi warunkami pogodowymi, stanowiącymi „niekorzystne zjawiska klimatyczne, które mogą być porównane do klęski żywiołowej”. Mimo tego, że w przepisach rozporządzenia spośród tychże „niekorzystnych zjawisk klimatycznych”, których wystąpienie daje podstawę do ubiegania się przez rolnika o rekompensatę szkód poniesionych w ich wyniku, wskazano jedynie huragan, deszcz nawalny i przymrozki wiosenne, to nie ulega wątpliwości, że łączne wystąpienie z tymi zjawiskami klimatycznymi innych zjawisk o podobnym charakterze nie stanowi przesłanki negatywnej przyznania omawianej pomocy.

Wyrok WSA w Lublinie z 27 września 2012 r., II SA/Lu 739/12,
Lex, nr 1258268

Opracowanie: DOROTA ŁOBOS-KOTOWSKA, MAREK STAŃKO